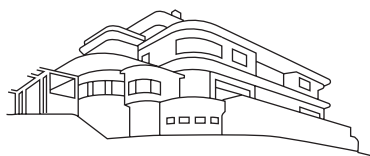

STROSSOVA VILA

ARCHITEKT	Thilo Schoder (1888 – 1979)
DOBA VZNIKU	1923 – 25
ADRESA	Liberec, Husova 64
PROHLÍDKA	jen po domluvě
INFORMACE	www.topomomo.eu

Mohutná Strossova vila, vystavěná na žulovém soklu, trůní jako exotický monolit nad areálem silně se svažujícím směrem k jihu a přehlíží blízký park, vodní nádrž i přilehlou část města. Vila patří mezi nejzajímavější rané projekty německo–norského architekta Thilo Schodera, který se proslavil zejména svými moderními stavbami v Durynsku.

Thilo Schoder se narodil ve Výmaru. Od roku 1907 studoval interiérový design na Saské velkovévodské škole uměleckých řemesel ve Výmaru, která byla předchůdcem Bauhausu. Soudě podle jeho liberecké stavby byl jeho mentorem a učitelem Henry van der Velde. Schoder si tehdy do deníku poznamenal: »Pro někoho, kdo byl vychován školou bystrého van der Veldeho ducha, je velmi těžké, aby bezesbytku akceptoval práci mnohem lehkovážnějších architektů a stavitelů.« V roce 1930 se Thilo Schoder ucházel po Otto Bartningovi o místo ředitele Vysoké školy řemesel a architektury ve Výmaru. V Durynsku však již byli ve vládě zastoupeni nacionální socialisté a Schoderova kandidatura byla zamítnuta. V roce 1932 emigroval do Norska, odkud pocházela jeho druhá žena. V roce 1936 obdržel v Norsku pracovní povolení a tím také souhlas se založením vlastního architektonického ateliéru v Kristiansandu. O dva roky později navíc přijal i norské státní občanství. Projekty, které realizoval ve své nové vlasti, jsou charakteristické spojením moderního mezinárodního stylu a tradiční norské architektury.

Stavebník Strossovy vily, Franz Stross, se narodil v Alexandrii a byl komisionářem textilní firmy Johann Liebig & Co. v Liberci. Po první světové válce Stross Egypt opustil. Na začátku dvacátých let hledal inovativního tvůrce pro stavbu luxusního, velkoměšťanského domu ve východní části města. Thilo Schoder tak navrhl nejen budovu samotnou, ale byl odpovědný i za provedení interiéru. To mu dovolilo realizovat dům jako architektonicko–organický celek, přičemž zvláště při realizaci interiéru mohl použít vysoce kvalitní materiály jako různé druhy mramoru a žuly, mahagonové a ebenové dřevo nebo český křišťál a opálové sklo. Strossova vila je Schoderovým posledním projektem uskutečněným v duchu uměleckořemeslné secesní školy. Vila tak označuje důležitý bod obratu: Po realizaci libereckého projektu se Schoder přiklonil k Nové věcnosti, jak o tom svědčí především přádelna hedvábí Schulenburg & Bessler v Geře, postavená v letech 1925–1928. Dalšími pozoruhodnými moderními stavbami, realizovanými po Schoderově příklonu k Nové věcnosti, jsou sídliště Altensteiner Straße v Ruhle (1927–28) nebo bývalá Schäferova ženská klinika v Geře (1929).

Masivní vnější stěny Strossovy vily, s červenou omítkou porfyrového odstínu, umožňují rozeznat horizontální charakter stavby, kopírující terén. Rozšířený hovorový název »Nílský parník« (»Nildampfer«) je nejen narážkou na předchozí činnost Franze Strosse v Egyptě, ale vychází i z originálního, dynamicky–rytmického tvarosloví budovy. Silně členěný koncept interiéru vychází ze symetrického pořádku. V centru se nachází hala. K ní přiléhají v přízemí reprezentativní, navzájem propojené místnosti jako hudební pokoj a jídelna a také zimní zahrada. V prvním a druhém podlaží následují soukromé pokoje rodiny. Celkově projekt připomíná dobovou reformní architekturu. Strossova vila se prezentuje jako »předzvěst moderny«, ke které se Thilo Schoder přiklonil v polovině dvacátých let. Na konci padesátých let byly provedeny první rozsáhlejší stavební úpravy, které však ponechaly větší část interiéru v původním stavu. Následně byla Strossova vila využívána jako městská hygienická stanice. Budova proto není přístupná, pouze po předchozí domluvě. Kontakt zprostředkovává tým TOPOMOMO.

www.topomomo.eu

